

IL Jutul
Postboks 6
1313 VØYENENGA

Deres ref

Vår ref
201002103-/ZAS

Dato

Klage på Riksantikvarens vedtak om fredning etter Kulturminneloven §§ 15 og 19. Skuibakken, gnr. 66 bnr. 10 og del av gnr. 300 bnr. 1104 Bærum kommune

Miljøverndepartementet viser til Deres brev datert 13.3.2009 der De klager på Riksantikvarens vedtak av 24.2.2009, om fredning av Skuibakken i Bærum kommune.

Riksantikvarens vedtak er påklaget av IL Jutul (heretter kalt klager) i brev av 13.3.2009. Klagen er avgitt innenfor klagefristen i forvaltningsloven § 29.

Klagen er sendt til behandling i Miljøverndepartementet ved Riksantikvarens ekspedisjon av 5.5.2010. Riksantikvaren opprettholder sitt vedtak av 24.2.2009. Klager har ikke kommentert Riksantikvarens oversendelsesbrev.

Miljøverndepartementet har vært på befaring av området, den 21.9.2009. Med på befaringen var representanter for klager, Riksantikvaren, Skuibakkens Venner og Bærum kommune. Etter befaringen har klager i e-post av 25.9.2010 kommet med presiseringer i forhold til den faktiske bruksmuligheten av bakken som hoppanlegg. E-posten er også forelagt Riksantikvaren og Skuibakkens Venner.

Miljøverndepartementet har etter en samlet vurdering av saken, funnet at det ikke foreligger grunnlag for å omgjøre Riksantikvarens vedtak av 24.2.2009.

Riksantikvarens vedtak om fredning av Skuibakken av 24.2.2009 opprettholdes.

Bakgrunn for saken

Skuibakken ligger i østhellingen nord i Svartoråsen (Skuiåsen) i Bærum kommune. Hoppbakken var på fredningstidspunktet eid av Bærums Skiklubb men ble den 2.12.2009 overtatt av Skuibakkens venner. Grunnen eies av Bærum kommune.

Riksantikvaren fattet 24.2.2009 vedtak om fredning av hele hoppbakken med fartsoppbygg, et avgrenset område som tilhører anlegget samt et område rundt anlegget i bakkens venstre del, i medhold av kulturminneloven (kml) §§ 15 og 19.

Formålet med fredningen i henhold til Riksantikvarens vedtak, er å bevare Skuibakken som et idrettshistorisk viktig eksempel på utviklingen av en av våre nasjonalidretter, gjennom å sikre bevaringen av et komplett anlegg for slik virksomhet. Videre er hensikten å bevare hele anlegget med fartsoppbyggets(ovarennets), bygningenes og andre elementers arkitektur. Formålet er også å bevare unnarennets profil og sletta som et område uten permanente installasjoner.

Formålet med fredningen av området rundt anlegget, med hjemmel i kml § 19, er å sikre virkningen av hoppbakken i miljøet slik at den opprinnelige begrunnelsen for anleggets plassering er lesbar og forståelig.

Klagers anførsler, jf. brev av 13.3.2009

Klager ber i sitt klagebrev om at sletta, innenfor fredningsområdet som ligger nedenfor høydekote 80, unntas fra fredningsbestemmelsens punkt 6 og 7. Dette fordi klager anser at fredningsvedtaket legger for store begrensninger på den fremtidige utnyttelsen og utviklingsmuligheten av idrettsanlegget. Klager viser til at anlegget de senere år har blitt benyttet til fotball, langrenn og bueskyting, og at det er vanskelig å forutse hvilke typer idrett/aktiviteter det vil være behov for å utøve fremover. Siden det vil være svært vanskelig å skaffe nye arealer til idrettsformål i nærområdet, er det viktig at mulighetene for en fleksibel utnyttelse av Skui-anlegget opprettholdes.

Klager anser at fredningsvedtaket i praksis vil bety at anlegget fryses som det er i dag, og at mulighetene for videreutvikling og tilrettelegging av anlegg innenfor det fredete området er svært begrenset. Med bakgrunn i dette ber klager om at Riksantikvarens vedtak modifiseres slik at sletta nedenfor høydekote 80 unntas fra fredningsbestemmelsenes punkt 6 og 7.

Klager har i tillegg til selve klagen, i e-post av 25.9.2010 presisert at det pr. i dag ikke kan hoppes i bakken. Klager kan heller ikke se for seg eventuell fremtidig hopping i større omfang. Klager viser da til Norges Skiforbund (NSF) sin uttalelse av 23. januar 2009 hvor disse sier at de ikke vil arrangere et hopprenn i Skuibakken. Dette fordi bakken i følge forbundet ikke holder dagens standard og fordi det er farlig med tanke på sikkerhet for hopperne. Klager anfører at idretten ikke anser det realistisk å benytte Skuibakken som arena for annen organisert sportsaktivitet da dette vil kreve inngrep og tilpasninger, bl.a. knyttet til sikkerhet, som ikke vil være forenlig med fredningsbestemmelsene.

Riksantikvarens merknader, jf. oversendelse 5.5.2010

Riksantikvaren vurderer at fredningsvedtaket gir en sikring av verdier som gir mulighet til en fremtidig opplevelse av et bemerkelsesverdig idrettsanlegg. Anlegget har høy grad av lesbarhet som igjen gir Skuibakken betydelig pedagogisk verdi. Skuibakken er blant de eldste og største av de få gjenværende hoppbakkene av gammel type. Den har høy kildeverdi når det gjelder hoppSPORTS utvikling, der bl.a. aerodynamikken har blitt et stadig viktig element. Bakken representerer både kunnskapsverdier og symbolverdier knyttet til fremragende ingeniørkunst, til et historisk tidsbilde og til mange store idrettsprestasjoner.

Riksantikvarens oppfatning er at for å sikre fremtidige generasjoners opplevelse av Skuibakken som et helhetlig anlegg, er det vesentlig at anlegget opprettholdes med fartsoppbygg (ovarenn), hopp, unnarenn, slette og andre vesentlige funksjoner. En hoppbakke uten slette er like meningsløs som en hoppbakke uten fartsoppbygg. Det er summen av alle elementene som utgjør hoppanlegget.

Riksantikvaren vurderer hoppSPORTS og idretten generelt, som et felt der utviklingen går fort og endringstakten er svært høy. Dermed er det vesentlig at også fysiske spor av denne utviklingen ivaretas for ettertid. Skuibakken er et kulturminne av nasjonal interesse med en sentral plass i norsk hoppSPORTS historie. Hoppbakken representerer et idrettshistorisk viktig eksempel på utviklingen av en av landets nasjonalidretter.

Riksantikvaren påpeker at dagens bruk av bakken er mangfoldig og støtter opp om de kulturminneverdiene bakken representerer, som et sted for vinteridrett, lek og konkurranse. Tidlig i fredningsprosessen ble det imidlertid tydelig at det hersket bekymring for hvordan en fredning ville påvirke fremtidig bruk av sletta.

Riksantikvaren viser til vedtakets punkt 6 og vurderer flere av de tiltak som er nevnt av klager, for å være gjennomførbare som reversible tiltak og uten å komme i konflikt med fredningen. Riksantikvaren anser at det kan åpnes for å endre dekke på sletta eller deler av den, så fremt dette ikke endrer arealets primære utforming og opplevelsesverdi. En fredning innebærer ikke en ensidig fastfrysing av tilstanden, men en styrt endring der kulturminneinteressene prioriteres. Riksantikvaren understreker at det er adgang til å søke om dispensasjon fra fredningsbestemmelsen for tiltak som ikke medfører vesentlig inngrep i det fredete kulturminnet.

Riksantikvaren er av den oppfatning at fredningen ivaretar ønsket om stor fleksibilitet i forhold til fremtidig bruk av Skuibakken. Oppføring av nye bygninger innenfor det fredete anlegget vil vanskelig kunne forenes med formålet om å bevare opplevelsen av Skuibakken som en viktig hoppSPORTS arena. Riksantikvaren påpeker herunder at det fredede anlegget er så avgrenset at det vil være fullt mulig å plassere nødvendige nye elementer utenfor det fredete området, slik at både eventuelle nye brukerinteresser og kulturminneinteresser kan ivaretas. Videre finnes to slalåmbakker (Kirkerudbakken og Kolsåsbakken) og en rekke andre anlegg og arealer til idretts- og friluftsmål i

nærheten. Hele området rundt Skuibakken er regulert til offentlig friområde og er også et utgangspunkt for turer i vestmarka, der bl.a. IL Jutuls lysløype ligger i sørvest. Riksantikvaren vurderer det slik at hensynet til det lokale idretts- og friluftslivet totalt sett er godt ivaretatt i området og at fredningen av Skuibakken verken vil være til hinder for fortsatt stor idrettsaktivitet eller for utvikling av ny bruk og nye aktiviteter i området.

Riksantikvaren finner med grunnlag i den gitte begrunnelsen ikke å endre sitt fredningsvedtak av 24.2.2009.

Vedrørende klagers anførsler i e-post av 25.9.2010 påpeker Riksantikvaren at de faglige vurderingene for fredningen bygger på verdier som historisk kildeverdi, opplevelsesverdi, dokumentasjonsverdi, pedagogisk verdi og kultur- og arkitekturhistorisk verdi. Alle disse verdiene er i høy grad til stede i Skuibakken, noe som gjør at hele anlegget vurderes til å ha nasjonal interesse. Selve bruksverdien er en tilleggsverdi som ikke direkte berører kulturminneverdiene.

Departementets vurdering

Miljøverndepartementet vil i forhold til klagers anførsler i hovedsak vise til Riksantikvarens redegjørelse. Riksantikvaren påpeker at fredningen ivaretar fleksibiliteten i forhold til fremtidig bruk av Skuibakken. Departementet legger til grunn at dette følgelig også omfatter selve sletteområdet. Videre legger departementet vesentlig vekt på at fredningen ikke innebærer en ensidig fastfrysing av den nåværende tilstanden. Etter departementets vurdering, går fredningsvedtaket langt i å åpne for tiltak på sletteområdet som ikke medfører vesentlig inngrep i det fredete kulturminnet. Reversible tiltak som ikke kommer i strid med fredningsformålet eller fredningen for øvrig, vil Riksantikvaren kunne tillate.

Miljøverndepartementet er enig med klager i at som følge av fredningen, vil det foreligge begrensninger i forhold til fremtidige utbyggingsmuligheter på området. Hensynet til bevaring av et kulturhistorisk viktig anlegg som også den omkringliggende sletten er en del av, veier imidlertid tyngre enn mulighetene for eventuell fremtidig ny utbygging og en eventuell ny bruk. Det er fra klagers side ikke vist til noen konkrete tiltak som fredningen vil sette en stopper for.

Fredningsbestemmelsens punkt 6 skal hindre tiltak eller bruksendringer som kan forandre anleggets karakter av hoppbakke eller på annen måte motvirke formålet med fredningen av anlegget som vintersportsarena. Det vises i denne forbindelse til fredningsvedtaket hvor det redegjøres for aktiviteter som vil være i samsvar med formålet med fredningen. Departementet vil også vise til at Riksantikvaren påpeker at det eksisterer andre anlegg og arealer i området til andre typer idretts- og friluftsmål.

Departementet vil i forhold til klagers presisering i e-post av 25.9.2010 i hovedsak henvise til Riksantikvarens vurdering vedrørende forholdet. Departementet vil også vise til Skuibakkens Venner sin uttalelse hvor de sier ”*Vi har ikke fremlagt at det kan*

arrangeres NSF renn med FIS godkjenning i Skuibakken. I uoffisielle arrangementer hoppes det imidlertid i bakker uten FIS sertifikat. De krav som stilles er at hoppannlegget skal være i god teknisk stand, sikkert å kunne ferdes i og at det bl.a. er sikkerhetsvant i unnarennet”.

Departementet er av den oppfatning at om bakken brukes som hoppanlegg eller ikke, ikke nødvendigvis er avgjørende for Riksantikvarens vedtak noe Riksantikvaren også påpeker i sin vurdering. Det er i hovedsak kulturminnehensyn som er selve formålet bak fredningsvedtaket.

Utover det som fremgår ovenfor har departementet ikke noe å bemerke til Riksantikvarens lovforståelse og skjønnsmessige vurdering i saken.

Forholdet til naturmangfoldloven (lov av 19.6.2009 nr. 100)

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1.7.2009.

Fredningen av Skuibakken omfatter et avgrenset utmarksområde i tilknytning til unnarennet og sletta og berører derfor naturmangfoldet. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal dermed prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven har således betydning både for tilrettelegging av beslutningsgrunnlaget knyttet til naturmangfoldet og for selve den skjønnsmessige avveining som finner sted ved avgjørelsen etter kulturminneloven. Omtalen av vurderinger og vektlegginger av forvaltningsmålene og prinsippene skal tilpasses den enkelte sak. Det betyr at omfanget av naturmangfold som berøres av beslutningen, virksomhetens omfang, varighet og risiko for skade vil få betydning for hvor omfattende omtalen skal være. Miljøkonsekvensene av fredningen skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til fredningen og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter lovens § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Miljøverndepartementet legger til grunn at det er begrenset kunnskap om naturmangfold i fredningsområdet. Det området som berøres av fredningen er imidlertid lite og søk i Artskart fra Artsdatabanken viser at det ikke er registrert truede og sårbare arter i området. Departementet har heller ikke fått opplyst noe annet etter kontakt med Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Videre har departementet ved søk i Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning ikke funnet at det er registrert viktige naturtyper i det aktuelle området. Departementet vurderer det derfor som lite sannsynlig at fredningen vil føre til en negativ utvikling for artene og naturtypene i området. Kunnskapskravet i naturmangfoldloven § 8 anses følgelig for oppfylt.

Fredningsbestemmelsens punkt 7, som er knyttet til kulturminneloven § 19, sier at det *"Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg og utvidelse av vei og andre landskapsinngrep."* Miljøverndepartementet vurderer det slik at fredningen ikke vil påvirke muligheten til å nå forvaltningsmålene for arter og naturtyper i naturmangfoldloven § § 4 og 5.

Fredningsvedtaket synliggjør hva som har skjedd av inngrep i det aktuelle området. Fredningsbestemmelsene legger dessuten klare begrensninger på hva som kan skje i det aktuelle området, og det foreligger ikke opplysninger om andre planer i området. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Miljøverndepartementet legger videre til grunn at selv om kunnskapsgrunlaget er begrenset foreligger det nok kunnskap om effekten av fredningen til at føre-var-prinsippet ikke får vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning ettersom fredningen legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I forhold til § 12 er det særlig lokaliseringalternativer som er aktuelt. I og med at det er snakk om fredning på et bestemt geografisk sted får ikke § 12 særlig betydning og omtales ikke nærmere.

Konklusjon

Miljøverndepartementet har på bakgrunn av ovennevnte etter en samlet vurdering av saken funnet at det ikke foreligger grunnlag for å omgjøre Riksantikvarens vedtak av 24.2.2009.

Riksantikvarens vedtak om fredning av Skuibakken av 24.2.2009 opprettholdes.

Med hilsen

Elisabeth Platou
avdelingsdirektør

Zubair Ali Syed
rådgiver

Kopi:
Riksantikvaren, Dronningens gate 13 Postboks 8196 Dep 0034 OSLO